

БРАНИСЛАВ ОСТОЈИЋ

МЈЕСТО И ЗНАЧАЈ ЈЕЗИКА СТЕФАНА МИТРОВА ЉУБИШЕ И
МАРКА МИЉАНОВА У ПРОЦЕСУ СТАНДАРДИЗАЦИЈЕ ВУКОВА
МОДЕЛА КЊИЖЕВНОГ ЈЕЗИКА У ЦРНОЈ ГОРИ*

1. Да би се схватило мјесто и улога ових писаца и њихових савременика у процесу стандардизације нашега књижевног језика, морамо укратко истаћи неколика момента у развојном путу црногорског књижевојезичког израза у другој половини 19. вијека и његова удјела у стварању српскохрватског књижевног језика.

2. На почетку полустољећа када се дубље улазило у процесе стандардизације књижевног језика на свим подручјима српско-хрватске језичке територије „стоји необичан документ: програм који је у тренутку свог настанка изгледао толико нестваран да га чак ни већина његових потписника није озбиљно схватила, а који је у току наредних пет деценија ипак био остварен у свом претежном делу.“¹

Био је то познати Бечки договор 1850. године.

Овај договор је позивао на заједничку стандардизацију у моменту када нигдје на просторима српско-хрватске језичке територије није функционисао коначно изграђен језички стандард. И нигдје, ама баш нигдје, није било у цјелини остварено ниједно значајније обиљежје стандардног језика.

Систем је у свим социосрединама недовољно стабилизован, а „функционисање поливалентног језика“ је у заостајању.²

3. Стандарднојезички процеси у јужнословенским земљама српскохрватског језичког подручја своју завршну фазу доживљавају крајем 19. в. и на размеђи 19. и 20. вијека.

---

* Рад је рађен у оквиру Пројекта „Проучавање писаној језичкој израза у Црној Гори,” Потпројекта „Црногорски књижевнојезички израз III,” који финансира у 2002. год. ЦАНУ.

¹ П. Ивић *Избрани огледи II / Из историје српскохрватског језика* / Просвета / Ниш/, 1991, 227.

² П. Ивић, *Избрани огледи II / Из историје српскохрватског језика* / Просвета / Ниш/, 1991, 227-229.

У Србији и Војводини те су процесе карактерисали књижевнојезички ломови и превирања, а у Црној Гори они су били уравнотежени. Петар II Петровић Његош уобличава и усмјерава свеукупна културна кретања. Стога су прилике у Црној Гори у сваком погледу, па и у култури, далеко једноставније и јасње него другдје. Сав тај посао текао је у Црној Гори кроз читаву другу половину 19. вијека много мирније, без неких озбиљнијих проблема и трзавица, што је и разумљиво с обзиром на прилике које су претходиле Вукову времену и пратиле га на овом подручју, о чему нам јасно говоре следећи подаци:

а/ Црногорском стандарднојезичком изразу тога времена нијесу били потребни никакви уступци. У Црној Гори није била потребна никаква сунституција језичке основице стандарда. Рускословенски, славеносрпски и народни елементи на овом терену нијесу били у међусобном сукобу „о превласт“. Рускословенски и славеносрпски тамо су само таворили. Црквенословенски је ту много раније почео да „клизи“ ка пропасти, а народни језик да осваја просторе.

Књижевни језик у Црној Гори у процесу стандардизације садржи много мање елемената црквеног језика него у Србији и Војводини. Сви процеси у вези са језичком проблематиком у Црној Гори текли су спонтано и тихо. Вукова борба за књижевни језик, за реформу графије и правописа као и догађаји у вези са усвајањем књижевног језика нијесу имали противника на црногорском говорном подручју, тако да се борба за реформу језика и писма и није вршила на том рејону.

Књижевни језик и Вукова реформа прихваћени су у њој без икаквог отпора као природан и завршан чин једног процеса који је већ ту имао у историјскојезичком континуитету дубоке „простонародне“ коријене и плодно тло, што је имало, с друге стране великог удјела и значаја за побједу Вукових начела на српскохрватском језичком подручју.

б/ Половину данашње Црне Горе прекрива најпрогресивнији дио штокавског дијалекта, говорне зоне на чијим је основама изграђен новоштокавски фолклорни коине, који је Вук у оба случаја - и као дијалекат и као књижевнојезичко остварење, узео у основицу књижевног језика.

Други дио данашње Црне Горе припада старијим штокавским говорима, али се и на том подручју, као и на оном првом, стварала народна књижевност, његовала усмена ријеч, која није знала за међе и границе.

4. Дакле, црногорско говорно подручје је поред свога домаћег дијалекта који је ушао у Вукову основицу књижевног језика на цијелом свом простору, на једном и другом говорном типу, његовало и доносило изванредан језик народних умотворнина који је такође ушао у Вукову основицу књижевног језика, без обзира на то што није увијек био језик писане књижевности, али наш језик је преко тога и таквог језика добијао народну основицу. Уосталом, као што рекосмо, језик фолклорне књижевности ушао је у темеље српскохрватског језика. А то и због тога што је на обликовање говорног израза утицала популарна усмена и писана

књижевност, као и омиљени ујметнички књижевни мотиви који су кружили по народу. Такав језик „фолклорне традиције“ у Црној Гори у наведеним условима седамдесетих година 19. вијека показивао је наддијалекатске особине, што значи да је био донекле граматички регулисан, семантички врло гибак, са богатим синтаксичким односима народних говора, лексичким богатством и свим оним што језику даје стандардолешки карактер, одговарао је углавном Вукову моделу књижевног језика. Сасвим је онда разумљиво што је Вук са својим принципима и реформом овдје у Црној Гори у потпуности и безрезервно прихваћен.

5. Продукт стандардизације у Црној Гори остварен је постепено. Иновације су се појављивале у новим часописима и листовима као посебном књижевнојезичком функционалном стилу. Процеси активне и свјесне језичке стандардизације вршили су се, управо, појавом првих часописа у Црној Гори у другој половини 19. вијека. У годишњаку „*Орлић*“ шездесетих година 19. вијека који излази до 1885. прихватају се норме стандардног језика у којима се још увијек укрштају Вукови реформски ставови са језиком средине. То је, уствари, вјерна копија књижевнојезичкоих прилика у администрацији црногорског сената и цјелокупног тадашњег црногорског државног апарата, школске администрације, документације и писане ријечи у Црној Гори.

Дијалекатске особине праћене у развојној линији од првог до последњег документа црногорског сената јасно се диференцирају. У оним каснијим документима многе од њих су биле у току развоја или су се налазиле пред завршном фазом фонетско-морфолошке уобличености, док их је један дио у повлачењу из језичког стандарда.

Иако књижевни језик у Црној Гори шездесетих година карактерише постепено ишчезавање локалних језичких црта, као маргиналних у језичком понашању резервисаних за сфере интимне комуникације, ипак је још увијек дјелимично присутно одступање од Вукове језичке норме. Неке особине црногорских говора показују тенденцију да уђу у стандардне оквире. Према њима се испољава толерантан однос. Поштовао се аутентични израз сарадника што је посебно наглашено код црквеног великодостојника и европски, за оно вријеме, образованог интелектуалца Нићифора Дучића, Даничићева ћака, приређивача и сарадника *Орлића* који пише: *йо њољах, ћерајти, нашијех...* и сл. док код главног уредника и већине сарадника тога нема.

Питање норме српскохрватског језика покренуто на Цетињу шездесетих година присутно је и седамдесетих година 19. вијека. На линији Нићифора Дучића био је тих година и Лазар Томановић, један од уредника црногорских публикација. Па и поред тога, седамдесетих година 19. вијека црногорска писана ријеч, посебно први црногорски лист *Црногорац* и часопис *Црногорка* карактерише тежња у примјени Вукове језичке норме, а већ осамдесетих година примјећује се велики напредак у примјени Вук - Даничићеве језичке норме. Многа колебања која су била актуелна у првим

фазама стандардизације у часописима тридесетих па и дјелимично шездесетих година већ су сада превазиђена.

6. Што се тиче умјетничке литературе и језика у њој, може се слободно рећи да је она тада у Црној Гори била у скромним зачецима својим, али не и безначајна, иако је она тек тада у повоју па самим тим и језичка стабилизација њена. Но сигурно је да је модел књижевног језика са фолклорном базом у Црној Гори почео да се изграђује прије појаве Вука Караџића. Петар I имао је модел књижевног језика који се у основи разликује од израза Вукова и Његошева. Сва своја остварења литерарног и оног другог карактера, посебно посланице, писао је језиком који је заиста представљао оригиналан узорак наше прозе почетком прошлог вијека.

У другој половини 19. в. може се с правом рећи да долази до диференцијације нашега књижевног језика и он је последњих деценија 19. в. пред својом стабилизацијом и нормализовањем - пред својим формирањем.

У 19. в. Црна Гора има генијалног Његоша, па затим у другој половини 19. в. писце као што су Стефан Митров Љубиша и Марко Миљанов и низ врло корисних стваралаца у црногорској приповједачкој прози послјије Његоша, па све до 1918. г. У њиховим остварењима среће се народни језик - њихова дјела су, дакле, с тематиком из народа и освјечена су са извора народне поезије.

7. Љубиша и Марко су ту били на мјесту и у времену. То је било не само вријеме уобличавања граматичке норме, него и вријеме разрађивања изражајних могућности новог књижевног језика. И врло је значајно што им је судбина предодредила да оба, сваки на свој начин, своје језичке вриједности и богатство свога израза ревалоризују у процесу стандардизације народног језика у нашој књижевности и култури. Иако манифестоване прије сто тридесет година, оне ни данас нијесу превазиђене, као, уосталом, ни књижевно дјело на њима створено. Оба су у пракси на најбољи могући начин остварили оно што је била Вукова визија: знатно су упростили Вукове идеје - задржали се на ономе што је просто и убједљиво за свакога - чист, прави, непосредни народни језик.

На граматичко-лексичком нивоу у црногорском књижевнојезичком изразу у његовом корпусу умјетничке литературе тога времена наглашена су два подслоја: /1/ подслој са обиљежјем нормативног језика одговарајућег времена са већим нагласком код Љубише и /2/ подслој са обиљежјем локалног језичког система са изразитим нагласком код Марка Миљанова.

Управо, Марко Миљанов се сасвим језички чврсто ослонио на свој локални идиом чиме се несвјесно везао за Вуков став о књижевном језику у почетној фази његова рада „да сваки писац треба да пише својим дијалектом.“

Љубиша се, и поред настојања да остане у границама свога говорног идиома, укључује својим језиком у вуковски модел књижевног језика „последњих деценија прошлога вијека.“ У остварењима ових приповједача среће се народни језик фолклорно обојен.

8. а/ Да је Љубиша с интересовањем пратио Вукову борбу за увођење народног језика у књижевности показују његови почетни радови. У опису Паштровића /Опшество паштровско у окружију которском, 1845/ има више књишких особина него у каснијим радовима. У том дјелу на примјер, има славеносрбизама /*ошшество, зречески, цијелиј, малиј, вјероисповеданије, сочињава, воздух* и сл.³ Нема их у опису Боке гдје више долази до изражаја народни језик.

У *Причањима Вука Дојчевића*, Љубиша попут Вука Караџића, не преноси вјерно оно што је чуо од информатора и ту не налазимо поуздан дијалекатски материјал. Ни Вук не иде да грађу за дијалекатску монографију у народним приповјеткама; он иде за тим да покаже како треба да изгледа општенародни језички образац.

Стефан Митров Љубиша има у дјелу народну фабулу, али јој даје умјетничко рухо што значи да је језички компонента сагласна са Вуковим језиком и ближи је стандарду него говору народне свакодневнице. Видљиво је код Љубише подешавање главних граматичких појединости према Вуковој норми. Правио је Љубиша крупан корак у удаљавању језика књижевности од његових сиромашних почетака.

У Љубишину дјелу није, дакле, у питању језик испуњен дијалекатским материјалом, није ту народни језик дат у сировој форми, већ један општенародни образац одређене територије и, наравно, одређене епохе. У поређењу са Вуком Љубиша је чак дијалекатски материјал знатно више пропуштао кроз свој језички филтер.

б/ Марко Миљанов није могао свјесно да изрази граматичке системе књижевног језика свога времена јер их није ни познавао. Ослоњен на фолклорни израз самоучки је писао својим мјесним дијалектом. Па ипак, не може се рећи да писац Маркова кова у свему пише као што говори. То не чини ни Марко Миљанов. Не настоји он да пише чистијим граматички правилнијим језиком, али свакако настоји да му поклони извјесну пажњу јер је и сам учио, иако касно, да чита и пише, што је довољно да га колико-толико одвоји од разговорног језика, па иако је, додуше, писао искрено и предано по оном унутрашњем „гласу“, импулсу који из дубина народних долази и који је глас цјелине. Он износи оно што је просто и убједљиво за свакога - чист, прави, непосредни, народни језик. Уосталом, његов језик није у сукобу са оним што је хтио да каже.

Дијалекатске црте представљају основни елеменат језика Марка Миљанова. У поредби са данашњим црногорским говорима показује се да су многе од њих заједничке староцрногорској говорној територији. Неке су од њих опет везане за једну или за више ареа Црне Горе и чине битну дијалекатску специфичност. Присуство дијалекатских црта пружа нам јасан увид у стање црногорске говорне зоне у епоси која је пратила процес књижевнојезичке стандардизације на српскохрватском језичком подручју,

³ А. Пецо, *Један поглед на писану ријеч Стефана Митрова Љубише* - Стефан Митров Љубиша /Зборник/, ЦАНУ Подгорица 1976, 209.

односно његовог црногорског књижевнојезичког израза.

Међутим, иако се у основи служио „периферним штокавским дијалектом“, који није ушао у ужу основицу књижевног језика, ипак цјелокупну слику мијења чињеница да су у језику Марка Миљанова многе појаве заједничке са данашњим књижевним језиком. Нијесу то књижевне особине које је Марко Миљанов узимао из литературе. Он то није могао. То је језички израз „општештокавске фолклорне заједнице“, пошто се и подручје Куча налази у зони интензивног живота фолклорне књижевности и улази у Вукову основицу књижевног језика. Разумљиво је онда што су и многе морфосинтаксичке секвенце изразито фолклорног карактера.

Темељи књижевног језика били су чврсто постављени у претходном периоду. Гласови и морфолошки лик језика били су утврђени у периоду Стефана Митрова Љубише и Марка Миљанова. Наставља се са уобличавањем и употпуњавањем у оним областима у којима се развијен књижевни језик највише разликује од сиромашног - у речнику и синтакси.

Оба су лексички обогатили умјетничку приповјетку у којој долази до изражаја речничко и фразеолошко богатство и семантичко-лексичка слојевитост својствена црногорским говорима. Унијели су у њу несумњиво својствене лексичко-фразеолошке обрте разговорног језика, елиптичност и гномичност тог језика.

У том периоду брзим темпом се мијењао лексички састав нашег књижевног језика. Оба наша писца попунили су не само многе лексичке празнине него и многе семантичке варијанте. Осим тога, Љубиша је сковао мноштво нових ријечи држећи се творбених образаца нашега књижевног језика и на неки начин понудио је сопствени модел за обогаћивање лексике. Међутим, ниједан од њих нијесу стигли уобличити оне слојеве лексике који одликују модерне стандардне језике.

Догодило се да је он писао народним језиком, а да се то ипак не осјети као удаљавање од књижевног. Тада, управо, гранична црта између једног и другог још није оштро повучена.

б/ Одмах по изласку из штампе „Причања Вука Дојчевића“ 1875. г. предсједник САНУ Стојан Новаковић обратио се писмом предсједнику ЈАЗУ у Загребу Фрању Рачкоме препоручујући му Љубишино стваралаштво као „нови и најважнији извор лексике за велики историјски речник“. Од укупно 84 лексеме које Даничић тумачи примјерима из Љубишина језика у првој и само дијелу друге књиге од 24 колико их је укупно изашло, Даничић тумачи само примјерима из Љубишина књижевног дјела 14 лексема /*бесијење, безбраји, бирукаји, боџобраћа, бручији...*/, а за 9 се констатује да су познате и црногорским говорима /*анаштема, аша, баџаш, бир...*/, а за 19 да су потврђене и у Вукову Рјечнику: *багаљ, бадњак, берберин, безимени...* Осталих 48 лексема потврђено је и примјерима из других извора са српскохрватског језичког подручја. Љубишина лексика је на сличан начин нашла мјеста и у обради Матије Ваљевца, Пера Будманија, Тома Маретића и других настављача Даничићева посла до данашњих дана. Лексеме коментарисане примјерима из Љубишина дјела најчешће су

потврђене и примјерима из Вука, Његоша или из народне књижевности што нам управо говори о фолклорном карактеру Љубишина лексичког израза. Уосталом, сам Љубиша је мислио да језик народних пјесама, анегдота, пословица, и оригиналног народног говора са својом изражајном свјежином треба да постане узором литерарног језика. Тежиште Љубишина настојања је на лексици и фразеологији; ту он покушава да богати књижевни језик бранећи га истовремено од кварења под страним утицајем.⁴

Код Марка Миљанова процес је, међутим, текао спонтано без планских и систематских захвата. И дјело Марка Миљанова одмах по присутности у јавном животу постаје изворник овога Рјечника, као и Речника САНУ чија је израда још у току. Оба ова писца пунили су шестотомни Речник Матице српске својом лексиком и семантиком. Њихов лексички потенцијал је у интерпретацији лексиколога послужио као илустрација да су својим дјелом богатаји српскохрватски лексички потенцијал. На специфичност њихове лексике треба опет рачунати и у случајевима кад неке ријечи, иако су забиљежене у другим изворима, код њих су опет са посебним значењима што треба рачунати као специфичност њихове лексике.

Функционисање Љубишине лексике у Даничићевој интерпретацији ограничено је добрим дијелом на уже географско подручје⁵. Међутим, и такве лексеме с обзиром на то како их Даничић даје у РЈАЗУ можемо подијелити на двије групе: а/ прву групу чине ријечи које су потврђене примјерима из Љубишина језика, али за које се констатује у РЈАЗУ да су познате народним говорима црногорским, што значи да их је Љубиша узео непосредно из народа а б/ друга група је потврђена и у Вукову Речнику, али и оне су тамо, тј. у Вука означене као ријечи познате јужним говорима па су и оне на неки начин придодате литерарној сфери „народног израза“. Нешто слично се констатује и за лексички материјал из Маркова књижевног дјела. Тако се с пуним правом може рећи да је велика заслуга ових писаца што су отворили широки приступ дијалекатској лексици у књижевни језик. Употреба таквих лексема у Љубишину дјелу, у језику који је ближи данашњем књижевном језику, не нарушава цјелисходност његова књижевног израза. Напротив, дијалектизми који се срећу у његову језику имају, као по правилу, велику ширину, тако да они, како каже О. Трофимкина, - „не противурече основним принципима књижевног језика Вукова периода.“

Код Марка Миљанова су, међутим присутна уз овакву лексику и неколика слоја старије лексике: а) лексички архаизми и историзми: *вакаји, жраја, зачамати, киван, њреша, сврнути, сјрв*,... б/ семантички архаизми:

⁴ П. Ивић, *Избрани огледи II /Из историје српскохрватског језика/* Просвета /Ниш/, 1991, 247.

⁵ Б. Остојић, *Напомене о језику неких писаца из Црне Горе XIX вијека Прилози историјској дијалектологији српскохрватског језика* Јужнословенски филолог XXX /1973/, 475-480. Исп. 1: *Љубишино дјело као извор за Даничићево коментирање лексике у Рјечнику ЈАЗУ. - АНУБиХ /Сарајево/, Посебна издања књ. XXXIV, Одјељење друштвених наука књ. 6, 309-315.*

једанак, конїаїи, омрчїи се, ойравїи, ... и в/ лексичко-фонетски архаизми и историзми: *дукљаїи, одовлен, ђейиња, ѓреїежаїи, ѓрећераностї, ...*

И, сви су они остали незнатно измијењени до данас у неким црногорским говорима.

9. Примјесе страног утицаја на лексичком нивоу изражене су опет код оба писца онолико колико су у оптицају у народним говорима. Љубиша ријетко посеже за туђом лексиком. Уколико је употребљава, онда су код њега у претежности романизми. Код Марка Миљанова су оптицају турцизми. И једне и друге се с једне стране, могу посматрати као туђица. То су оне само по поријеклу, али с друге стране, с обзиром на то да се оне вежу за одређени регион или народ једног краја, а писци их усвајају с осталом лексиком, оне су народне ријечи и везане су за народне говоре или за књижевни језик српскохрватски. У том погледу дјело Марка Миљанова представља вјерну копију говора родног краја, док дјело С. М. Љубише посједује знатан број сопствених деривата чији се творбени модели крећу у границама творбених могућности нашега језичког стандарда, односно творбено су омеђени српскохрватском стандардном нормом.

10. Оба су писца испунили своју прозу са пуно једрих снажних изрека, пословица свјесно бираних и нагомиланих често толико да понекад отежавају разумијевање текста. Стефан Митров Љубиша развија реченицу блиску реченици данашњег типа; парцелише је и у њу уноси нове синтагматске односе с новим одредбама и допунама. Реченица му је постојала све течнија и све мање народска, гипкија, лакша и спретнија. У свему јој даје, као присталица Вукове школе, образац стандардног језика диференцирајући је од језичког обрасца народног приповједача. Освјежавао је Љубиша своју писану ријеч и Вуков модел књижевног језика богатио не само лексичким фондом већ и синтаксичким појединостима које су тек у данашње вријеме кодификоване у нашим граматикама. Такаве су, на примјер, реченице без развијених главних дјелова типа: *Каг у огају дуждеву али њу ѓосїоде као ѓљеве*. Многе од лексичкосинтаксичких творевина његових трајно су остале у књижевном језику. У цјелини гледано структура Љубишина језика приближава се модерном стандардном језику.

Реченица Марка Миљанова обично је дуга и није то синтаксички организована реченица данашњег типа. У реченичним конструкцијама није, наравно, утврђен ред и однос реченичних дјелова. Њени дјелови су често изразбијани. Он их ствара као обичан човјек из народа и његове се мисли изливају на папир. Њу ствара човјек обдарен раскошном епском речитошћу са доста дијалекатских ријечи и обрта својствених народном приповједачу.

И да закључимо. Значај језика ових писаца је у томе што су учврстили у умјетничкој литератури Вуков модел књижевног језика са фолклорном базом који се у Црној Гори почео изграђивати и прије Вука у језику Вукова претече Петра I Петровића.

С. М. Љубиша и Марко Миљанов су чврсто ослоњени на епску традицију и на фолклорни израз; продужили су правцем који су обиљежили Петар I, Петар II Петровић и Вук Караџић учвршћујући у црногорски књижевнојезички израз, из предвуковског периода у Црној Гори започет, модел књижевног језика.

Њихов удио у изграђивању црногорског књижевнојезичког израза треба видјети и у проширивању књижевнојезичке компоненте језичком народном основицом - језиком фолклора и народних говора. Посебно је Љубиша, као и Његош, комбиновањем општејезичког са дијалекатским уздигао своје домаће наречје давши му овлаш обиљежје опште-српско-хрватског језика.

Структура Љубишина језика приближава се модерном стандардном језику.

Многе од лексичко-семантичких, фразеолошких и творбенолексичких творевина и једног и другог писца, трајно су остале у књижевном језику. Велики допринос Љубишин је и на синтаксичко-речничком нивоу а Марков на синтагматско-фразеолошком. Оба су утицала на употпуњавање лексичког фонда, тако да књижевни језик њиховом лексиком добија свој стални и устаљени лексички фонд. Црногорски књижевнојезички израз и књижевни језик српскохрватски дугују овим писцима попуњеност високим степеном лексичко-семантичке и творбено-лексичке разуђености. Својим дјелом котирали су у књижевни језик знатан број покрајинских, застарјелих, старинских ријечи и неологизама.

Постигнути резултати у обличавању књижевнојезичког израза, дају нам за право да их сматрамо познатим градитељима црногорског књижевнојезичког израза и утемељивачима Вукова модела књижевног језика, што им обезбјеђује запажено мјесто у развоју српскохрватског књижевног језика, његовој стандардизацији, нормализовању и стабилизацији.

Branislav Ostojić

THE ROLE AND SIGNIFICANCE OF THE LANGUAGE OF STEFAN MITROV
LJUBISA AND MARKO MILJANOV IN THE PROCESS OF
STANDARDIZATION OF VUK'S LITERARY LANGUAGE MODEL IN
MONTENEGRO

S u m m a r y

In this paper the author examines, through the two basic linguistic strata of Ljubisa and Marko: (1) general literary one, predominant in Ljubisa's language and (2) dialect one to which Marko was more powerfully attached, their role in forming Montenegrin literary linguistic expression and their effect in process of standardization, normalizing and stabilization of Vuk's model of literary language.

